

SALAR International

У складі Шведської Асоціації
місцевих влад і регіонів

Швеція
Sverige

Ключові питання бюджетів територіальних громад та бюджетного процесу 2024 року

Київ, 2023

I. Податок на доходи фізичних осіб

1.1. на даному етапі пропонується вирішити питання сплати ПДФО відокремленими підрозділами (за фактичним місцем провадження діяльності відокремленими структурними підрозділами – структурними одиницями юридичної особи); **відповідні зміни необхідно внести уже зараз до Податкового кодексу України;**

1.2. на постійній основі (**внести зміни до статті 64 Бюджетного кодексу України**) залишити відсоток зарахування надходжень від ПДФО на рівні 64 відсотків!

Щодо питання сплати ПДФО:

✓ за місцем проживання платника податку

чи

✓ за місцем роботи

2022 рік

за змішаною системою

26%

30%

за місцем проживання платника податку

за місцем роботи

44%

2023 рік

за змішаною системою

22.2%

за місцем роботи

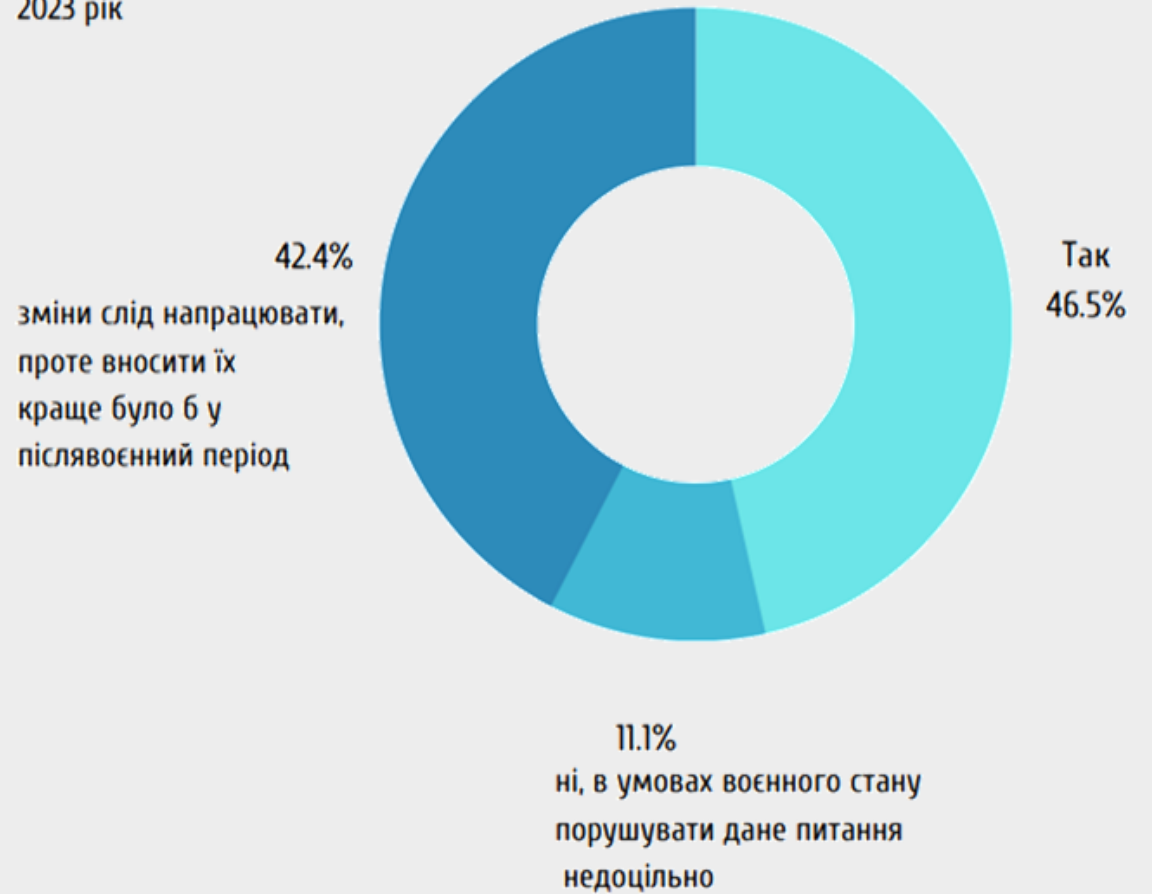
23.2%

54.5%
за місцем проживання платника податку

I. Податок на доходи фізичних осіб

Позиція представників місцевого самоврядування згідно останнього опитування щодо доцільності/недоцільності вносити зміни до Податкового кодексу України в частині сплати ПДФО (в умовах воєнного стану)

2023 рік

недоцільно
порушувати це питання
ні, в умовах воєнного стану

I. ПДФО: довідково в довоєнний період!

Згідно з дослідженням U-LEAD, у трьох чвертях із обстежених сільських територіальних громад більше половини найманих працівників працювали поза межами громади проживання. Найпоширенішим це явище є серед дотаційних громад, які віддалені від великих міст (рис.). Як наслідок, сплачений ними ПДФО не надходив до органів місцевого самоврядування, які надають їм більшість публічних послуг.

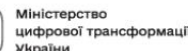
Наймані працівники за місцем знаходження роботи, %

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

- Зарахування ПДФО до бюджетів територіальних громад за місцем проживання платника податку суттєво підвищить фінансову спроможність дотаційних сільських територіальних громад та зменшить їхню потребу у базових дотаціях. Для таких громад цього типу надходження ПДФО можуть зрости на 50–70%, якщо їх розподіляти за місцем проживання (рис.).

Збільшення надходжень від ПДФО до громад

II. Місцеві податки:

Позиція Асоціації ОТГ щодо внесення змін до Податкового кодексу України:

 щодо плати за землю:

Загалом **більше 6 млрд. грн.** місцеві бюджети недоотримали плати за землю у 2022 році.

Першопричина: проблеми в законодавстві, зокрема внесені зміни до ПКУ на початку війни.

Довідково. Окрім іншого, згідно внесених на початку війни змін до ПКУ, не нараховується та не сплачується плата за землю за земельні ділянки, розташовані на територіях, на яких ведуться бойові дії, тимчасово окуповані збройними формуваннями Російської Федерації та/або засмічені вибухонебезпечними предметами, або на яких наявні фортифікаційні споруди.

Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих збройними формуваннями Російської Федерації, визначається Кабінетом Міністрів України.
Відсутній дотепер!

До відома! На те, що у цій сфері має бути окремий порядок вказало також Мінреінтеграції!

II. Місцеві податки:

Позиція Асоціації ОТГ щодо внесення змін до Податкового кодексу України:

 щодо єдиного податку:

Загалом надходження від даного виду податку також нестабільні.

Основні причини:

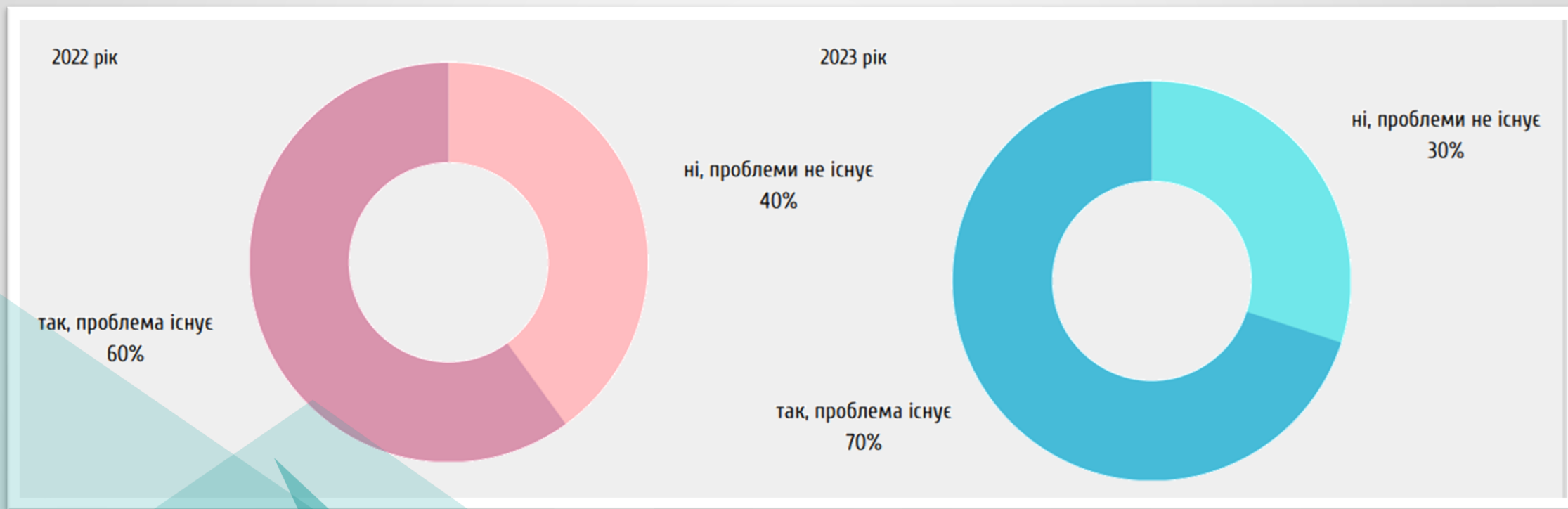
- ✓ зміни в ПКУ, які дозволили переходити великому бізнесу на спрощену систему, застосовувати ставку 2% замість 5% тощо;
- ✓ в розрізі бюджетів територіальних громад рівень надходжень суттєво відрізняється по областях!

Довідково! Тимчасово, з 1 квітня 2022 року до припинення або скасування воєнного, надзвичайного стану на території України, положення розділу XIV Податкового кодексу України застосовуються з урахуванням ряду особливостей, зокрема в частині того, що **фізичні особи - підприємці - платники єдиного податку першої та другої групи мають право не сплачувати єдиний податок.**

Пропозиція щодо внесення змін до ПКУ: “9.1. Фізичні особи-підприємці - платники єдиного податку першої та другої групи мають право не сплачувати єдиний податок, якщо на територіях, де здійснюється їх підприємницька діяльність, велися бойові дії, чи такі території були тимчасово окупованими збройними формуваннями Російської Федерації, або у разі підтвердження у встановленому законом порядку відсутності у платника податків можливості своєчасно виконати свій податковий обов’язок”.

I-II. ПДФО: сплата фізичними особами-підприємцями за найманих працівників

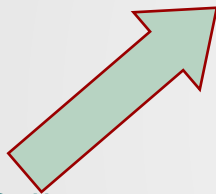
Проблема: поширене явище, коли в територіальній громаді здійснюється діяльність фізичними особами-підприємцями з іншим місцем реєстрації, і відповідно ПДФО за найманих працівників зараховується до інших бюджетів територіальних громад (хоча безпосередня діяльність здійснюється у громаді, робочі місця знаходяться у громаді).

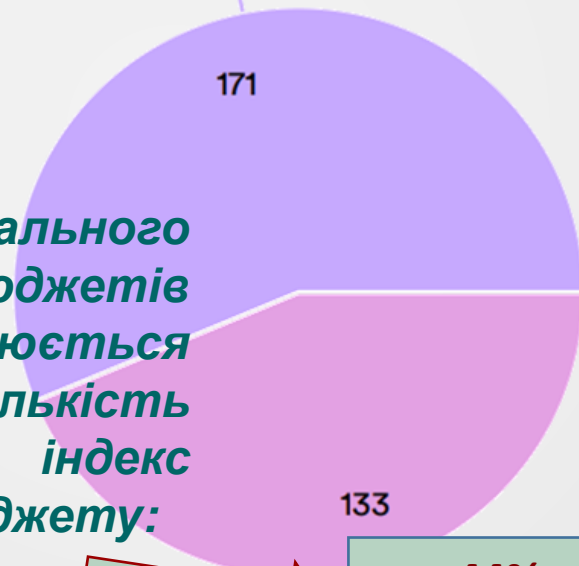
Пропозиція: внести відповідні зміни до підпункту 168.4.5 пункту 168.4 статті 168 Податкового кодексу України.

III. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування (проміжні результати опитування!)

56%, є прийнятним, не потребує суттєвих змін

чинний механізм здійснення горизонтального вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування, який здійснюється з урахуванням таких параметрів як кількість населення, надходження ПДФО, індекс податкоспроможності відповідного бюджету:

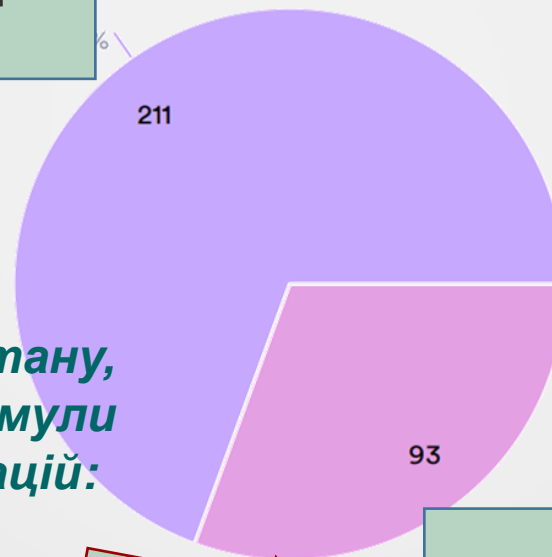
44%, потребує вдосконалення

III. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування (проміжні результати опитування!)

69%, ні, в умовах воєнного стану порушувати дане питання недоцільно

чи слід в умовах воєнного стану, порушувати питання зміни формули визначення базової/реверсної дотацій:

31%, питання потрібно порушувати

III. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів місцевого самоврядування (на стадії дискусії)

Пропозиції:

- зберегти формульний механізм визначення базової/реверсної дотацій на наступний бюджетний період;
- врахувати ВПО;
- виключити із загального обсягу надходжень. ПДФО з військовослужбовців платежі, які носять разовий характер.

IV. Зберегти додаткові дотації:

 на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я

Пропозиція Асоціації ОТГ: внести зміни до частини п'ятої статті 103-6 Бюджетного кодексу України

 на здійснення повноважень органів місцевого самоврядування на деокупованих, тимчасово окупованих та інших територіях України, що зазнали негативного впливу у зв'язку з повномасштабною збройною агресією Російської Федерації

Пропозиція Асоціації ОТГ: зберегти в наступному бюджетному періоді даний вид міжбюджетного трансферту

V. ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЯ:

Проблеми довоєнного періоду:

не враховано видатки на:

- на оплату праці іншого педагогічного персоналу (включаючи вихователів груп подовженого дня);*
- оплату індивідуальної форми здобуття освіти (педагогічний патронаж за станом здоров'я);*
- забезпечення обов'язкової дошкільної освіти дітей старшого дошкільного віку;*
- врахування додаткових годин навчального плану для учнів групи І на окремі предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття тощо*

V. ОСВІТНЯ СУБВЕНЦІЯ:

В умовах воєнного стану пропозиції Асоціації ОТГ:

- зберегти формулу розподілу освітньої субвенції;
- в наступному бюджетному періоді виключити пункт 8 постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року №1088 “Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами”, не застосовувати у 2024 році коефіцієнт 0,9 до обсягу освітньої субвенції для всіх місцевих бюджетів, і не допустити подальшого зменшення даного виду міжбюджетного трансферту.

VI. ПЕРЕДБАЧИТИ з державного бюджету місцевим бюджетам субвенції на:

- забезпечення пожежної безпеки в закладах загальної середньої освіти;
- облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти;
- придбання шкільних автобусів;
- забезпечення сталого проходження опалювального періоду 2023/2024 року.

VII. Зберегти у державному бюджеті Фонд ліквідації наслідків збройної агресії.

Корисні посилання:

Офіційний сайт Всеукраїнської Асоціації ОТГ:

<https://hromady.org/>

Рубрика “Бюджетний процес 2023-2024”:

<https://hromady.org/ekspertnij-suprovid-byudzhetnogo-proc/>

Платформа “Місцеві бюджети та фінанси”:

<https://hromady.org/tematichni-ta-sektoralni-platformi/miscevi-byudzheti-ta-finansi/>

Київ, 2023

